

ע"פ 54964/12/20 - אלברט מהדב סקל נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"פ 54964-12-20 מהדב סקל נ' מדינת ישראל
לפני: כבוד השופט העמית אברהם טל - אב"ד
כבוד השופט שמואל בורנשטיין
כבוד השופטת יעל טויסטר ישראל
המערער אלברט מהדב סקל
נגד מדינת ישראל
המשיבה

פסק דין

הודעת ערעור מיום 24.12.20 על הכרעת הדין מיום 28.7.20 וגזר הדין של בית משפט השלום בפתח תקווה (כב' השופט דרור קלייטמן), מיום 10.11.20 בתיק ת"פ 15374-06-18.

1. בפנינו ערעור הנאשם (להלן: "**המערער**") על פסק דינו של בית משפט השלום פתח תקווה (כב' השופט דרור קלייטמן), בת"פ 15374-06-18, במסגרתו הורשע המערער לאחר שמיעת ראיות בעבירות של ניסיון לקבלת דבר במרמה בהתאם לסעיף 414 רישא + 25 לחוק העונשין תשל"ז-1977 (להלן: "החוק"), זיוף מסמך בכוונה לקבל באמצעותו דבר בהתאם לסעיף 418 אמצע לחוק, ושימוש במסמך מזויף בהתאם לסעיף 418 + 420 אמצע לחוק (שתי עבירות).

2. על הנאשם נגזרו 9 חודשי מאסר בפועל שירוצו בדרך של עבודות שירות, 4 חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים מיום מתן גזר הדין והתנאי שלא יעבור עבירה לפי פרק יא' סימן ו' לחוק העונשין, התשל"ז-1977, קנס בסך 5,000 ₪ או 50 ימי מאסר תמורתו, אשר ישולמו ב- 5 תשלומים חודשיים, שווים ורצופים החל מיום 1.2.21 ובראשון לכל חודש עוקב.

3. הערעור מופנה הן כנגד הכרעת הדין והן כנגד גזר הדין של בית משפט קמא.

כתב האישום

4. מעובדות האישום עולה כי המערער החזיק בחלק ממבנה ברחוב הנבטים 8 בפתח תקווה, אשר שימש את עסקו ליבוא ושיווק חלקי חילוף לכלי רכב. המערער צבר חוב לעיריית פתח תקווה (להלן: "**העירייה**") בגין אי תשלום ארנונה בסך של 102,722 ₪ (להלן: "**החוב**"). נגד הנאשם הוגשה בחודש נובמבר 2015 תביעה אזרחית בגין החוב (להלן: "התביעה"). בפגישה שהתקיימה במשרדי העירייה ביום 9.8.16 טען הנאשם בכזב, בפני הממונה על ההכנסה והארנונה בעירייה, מר ניסים חנגל (להלן: "**מר**

חנגל) כי שילם את החוב וכי שילם סכום של 50,000 ₪ למר איב כהן- גובה מטעם העיריה (המועסק על ידי חברת מילגם) (להלן: "**הגובה**") שהגיע לעסקו לגביית החוב. בהמשך לכך עובר לתאריך 16.8.16 נטל הנאשם 4 תעודות לתפיסת מטלטלין שנמסרו לו בתאריכים שונים בגין חובותיו לעירייה, וזייף אותם בעצמו או ידי מי מטעמו כך שנחזה על פיהם ששילם לעירייה סכומי כסף שונים בסכום כולל של 96,600 ₪ (להלן: "**המסמכים המזויפים**"). בתאריך 16.8.16 שלח הנאשם באמצעות בא כוחו את המסמכים המזויפים למר חנגל על מנת להציג בפניו מצג שווא לפיו שילם לעירייה בגין החוב סכום של 96,600 ₪, בידעו כי סכום זה מעולם לא שולם על ידו לעירייה. בהמשך במסגרת הליכי התביעה הגיש הנאשם את המסמכים המזויפים על מנת לתמוך בבקשת הרשות להתגונן שהגיש.

5. המערער כפר בעובדות כתב האישום.

הכרעת הדין של בית משפט קמא

6. ביום 28.7.2020 ניתנה הכרעת דינו של בית משפט קמא במסגרתה הורשע המערער בעבירות שיוחסו לו בכתב האישום. בית משפט קמא ציין, כי אין ראיה ישירה הקושרת את הנאשם לביצוע המעשים המיוחסים לו וכי אישומו התבסס על מכלול נסיבות של ראיות אשר כוחן הוא במשקלן הכולל והמצטבר ובהצטרפותן למארג ראיתי אחד. בהתאם לכך פנה בית משפט קמא לבחינת מכלול הראיות והמעשים שיוחסו למערער בראי המחלוקות העובדתיות שבין הצדדים ובחן את הראיות שהוצגו בפניו באמצעות **המבחן התלת - שלבי** כפי שנקבע בהלכה הפסוקה והפנה בעניין זה לע"פ 10033/17 **בילאל שאכר נ' מדינת ישראל** (11.12.19, פסקה 27).

" בשלב הראשון, נבחנת כל ראיה נסיבתית בפני עצמה כדי לקבוע אם ניתן להשית עליה ממצא עובדתי; בשלב השני, נבחנת מסכת הראיות כולה לצורך קביעה אם היא מובילה למסקנה המפלילה, אשר עשויה להתקבל גם מצירופן של כמה ראיות נסיבתיות אשר כל אחת מהן בנפרד אינה מספיקה לצורך הפללה, אלא רק משקלן המצטבר ; בשלב השלישי, מועבר הנטל אל הנאשם לספק הסבר חלופי השולל את התזה המפלילה (ראו למשל: ע"פ 9327/03 פון וייזל נ' מדינת ישראל, פ"ד נט(1) 745(754, 2004); ע"פ 2661/13 יחייב נ' מדינת ישראל, פסקאות 37-39 (18.2.2014); ע"פ 2602/15 אל ענאמי נ' מדינת ישראל, (22.8.2017 פסקה 21). במסגרת השלב השלישי והאחרון, בית המשפט בוחן את מכלול הראיות הנסיבתיות שולל מעבר לכל ספק סביר את גרסתו והסבריו של הנאשם. בהקשר זה נקבע כי אין די בהעלאת הסבר חלופי תיאורטי ודחוק מצד הנאשם, אשר אין לו אחיזה ממשית בחומר הראיות (ע"פ 9038/08 נאשף נ' מדינת ישראל, (14.4.2010 פסקה 14); ע"פ 2697/14 חדאד נ' מדינת ישראל, פסקה 75 לחוות דעתו של השופט (כתוארו אז) ס. ג'ובראן (6.9.2016), זאת וודאי כאשר ההסבר אינו מתייחס למכלול הראיות במצטבר כי אם תוקף כל ראיה נסיבתית בפני עצמה (ע"פ 8808/14 פחימה נ' מדינת ישראל (פסקה 41, 10.1.2017) במסגרת זו, על בית המשפט גם ליתן דעתו לנסיבות ולעיתוי מתן הגרסה "המזכה" מצד הנאשם (ע"פ 6162/16 דלו נ' מדינת ישראל, (4.2.2018), פסקה 50).

7. **באשר לשלב הראשון**, קבע בית משפט קמא כי אין חולק שהעירייה הגישה בחודש נובמבר 2015, תביעה אזרחית נגד הנאשם בגין חוב ארנונה בקשר לנכס שהיה בבעלותו ושימש אותו לעסקו. בבקשת רשות להתגונן טען הנאשם כי שילם את החוב אך לא צירף כל אסמכתא שיש בה כדי להעיד על התשלום. ביום 9.8.16 התקיימה פגישה במשרדו של מר חנגל במהלכה הנאשם טען כי שילם את החוב הנטען לגובה. בין היתר טען הנאשם כי אף שילם לגובה, סך של 50,000 ₪ במזומן. גם לפגישה זו לא הצטייד הנאשם במסמכים המעידים לטענתו על תשלום החוב לגובה. ביום 16.8.16 שלח הנאשם באמצעות בא כוחו למר חנגל **ארבעה מסמכים - כתבי הרשאה ותעודות לתפיסת מטלטלין (ת/א' - 9/ת ד')**, המעידים לטענת הנאשם כי סכום החוב שולם על ידו לגובה.

בנוגע לארבעת המסמכים נקבע על ידי רפ"ק גאולית ענבי, מומחית מז"פ לעניין בדיקת מסמכים והשוואת כתבי יד, כי לסכומים הרשומים במסמכים שהוגשו על ידי הנאשם הוספו ספרות בשלב מאוחר יותר מעת כתיבתם המקורי כדלקמן: במסמך ת/א' - 9 נרשם סכום של 15,000 במקום 5,000. במסמך ת/א' - 9 נרשם סכום של 16,600 במקום 1,600. במסמך ת/א' - 9 נרשם סכום של 52,500 במקום 22,500 וכן שונה התאריך שנרשם בכתב יד והתאריך המודפס, ובמסמך ת/א' - 9 נרשם סכום של 12,500 במקום 2,500. **קרי, במסמכים ת/א' - 9/ת ד', נעשה שינוי מאוחר למועד כתיבתם המקורי.**

הנאשם אישר כי המסמכים ת/א' - 9/ת ד', היו ברשותו מהמועד שנמסרו לו על ידי הגובה ועד שהעבירם לידי בא כוחו ולא היה לאף אחד אחר גישה אליהם. כך גם אישר הנאשם כי המסמכים נכתבו על ידי הגובה (דברי הנאשם בחקירתו ת/3 ובפרוטוקול הדיון בבית משפט קמא עמ' 55 ש' 17).

8. **באשר לשלב השני**, קבע בית משפט קמא, כי השינויים שנערכו במסמכים מאוחר למועד כתיבתם המקורי, פועלים לטובת הנאשם מאחר ויש בהם כדי להפחית/ לאיין את חובו של הנאשם לעירייה. בית משפט קמא מצא, כי מועד הצגת ההעתקים של המסמכים המזויפים על ידי הנאשם כמו גם נסיבות מציאת המקור של המסמכים המזויפים, לאחר שהנאשם טען בחקירתו במשטרה שאינו יודע היכן הם, מביאים למסקנה מפלילה כלפי הנאשם מאחר והוא בלבד אחז במסמכים, מסמכים ששונו לאחר כתיבתם כך שיפחיתו את חובו לעירייה.

9. **אשר לשלב השלישי**, בית משפט קמא קבע כי הנאשם לא סיפק הסבר מניח את הדעת באשר להימנעותו מלתת גרסה לשאלה מי הוסיף/ שינה את הספרות למסמכים. הנאשם לא עמד בנטל לספק הסבר חלופי השולל את התזה המפלילה. כך למשל בחר לעשות בשתי החקירות במשטרה, בהזדמנות שלישית ת/3 ובעימות שנערך בין הנאשם לגובה ת/4. מכל מקום לראשונה טען הנאשם כי הגובה הוא זה שהוסיף את הספרות במסמכים המזויפים בעדותו בבית המשפט. לפיכך קבע בית משפט קמא כי מדובר בעדות כבושה (במשך כ- 3 שנים) ועל כן אין לתת בה אמון.

בית משפט קמא קבע כי הראיות והעדויות שנשמעו בפניו מלמדות כי המערער זייף את המסמכים, ועשה במסמכים המזויפים שימוש על מנת להוכיח את טענתו בפני העירייה כי שילם את החוב.

10. טענות אחרות שהעלה הנאשם נדחו על ידי בית משפט קמא שכן הן לא נגעו "לליבת התמונה

המפלילה".

11. בית משפט קמא קבע כי הפגמים שנפלו בהתנהלותו של הגובה או מהימנותו אינם עומדים לדיון בהליך, אלא שאלת זיופם של המסמכים. אין מחלוקת כי הגובה הוא זה שערך את המסמכים וכי נעשה בהם שינוי מאוחר יותר. הטענה כי הגובה ערך את השינוי לא הועלתה ע"י הנאשם, אלא לראשונה בעדותו בבית המשפט ומכל מקום לא הוטחה בגובה בחקירתו.

12. טענה אחרת של הנאשם, כי המסמכים היו גם ברשותו של עו"ד חמי דורון ולכן לא ניתן לטעון כי מרגע מסירתם לנאשם היו בשליטתו כל העת, נדחתה אף היא ע"י בית משפט קמא הן משום שהועלתה לראשונה בסיכומים והן משום שב"כ הנאשם חזר והדגיש כי הם אינם מעלים חשד כלפי עו"ד דורון.

13. טענות הנאשם באשר לעדות מומחית מז"פ גם הן נדחו שכן בית משפט קמא קבע כי עדותה לא נסתרה, מסקנותיה לא קועקעו, וטענתו של הנאשם כי באמצעות חלק ממצאי המומחית, ניתן להסיק שהגובה הוא זה ששינה את הכתוב אין לה על מה שתסמוך.

כאמור אין מחלוקת כי כתב ידו של הגובה הוא זה אשר מופיע במסמכים, אולם השאלה שבמחלוקת הייתה ונותרה, מי ערך שינויים במסמכים. בעניין זה הסבירה המומחית כי אין די חומר שיאפשר בדיקה גרפולוגית.

גזר הדין של בית משפט קמא

14. ביום 10.11.20 ניתן גזר דינו של בית משפט קמא. במסגרת גזר הדין ולאחר סקירת פרטי האישום בהם הורשע המערער, הראיות לעונש וטענות הצדדים לעניין העונש, נפנה בית משפט קמא לגזירת עונשו של המערער בהתאם לתיקון 113 לחוק העונשין.

15. בית משפט קמא עמד על הערכים החברתיים שנפגעו כתוצאה ממעשי המערער, ההגנה על הקניין הציבורי ומערכת גביית המיסים, והפגיעה בקופה הציבורית הבאה על חשבון אזרחים שומרי חוק אשר משלמים מיסים כראוי. כן עמד בית משפט קמא על מידת הפגיעה של המעשים בהם הורשע המערער באותם ערכים חברתיים, על מדיניות הענישה הנוהגת בעבירות דומות, ועל נסיבות שקשורות בביצוע העבירה, לרבות: התכנון שקדם לביצוע העבירות; הנזק הכלכלי שעלול היה להיגרם לקופה הציבורית והשימוש החוזר במסמכים המזויפים גם בתצהיר שהוגש לבית המשפט. על יסוד האמור, קבע בית משפט קמא כי מתחם העונש ההולם נע בין 5 חודשי מאסר בפועל אשר יכול וירוצו בעבודות שירות ועד ל- 15 חודשי מאסר בפועל.

16. בית משפט קמא לא מצא לחרוג ממתחמי העונש ההולם שקבע, לא לקולא משיקולי שיקום ולא לחומרה משיקולי הרתעה.

17. בקביעת עונשו של המערער בגדרי המתחם, הביא בית משפט קמא בחשבון נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, לרבות: הרשעתו הקודמת של הנאשם בעבירה דומה, העובדה שלא לקח אחריות על מעשיו ולא הביע חרטה, מנגד התחשב בית המשפט בשירותו רב השנים של הנאשם למדינה וכי בסופו של דבר לא נגרם לו רווח מביצוע העבירות, וכן מכך שניתן ללמוד מעברו ומגילו, שלמרות מעידותיו, אין מדובר באדם שאורח חייו מתאפיין בעבריינות, להפך. בהינתן כל השיקולים שנמנו, גזר בית משפט קמא על המערער את העונשים שפורטו בפתח פסק הדין.

תמצית טענות הצדדים

18. **המערער** מיאן להשלים עם פסק דינו של בית משפט קמא, והגיש ערעור מפורט שהופנה הן כנגד הכרעת הדין והן כנגד גזר הדין.

19. לטענת המערער שגה בית משפט קמא עת הורה על הרשעתו בעבירות נשוא כתב האישום, ויש מקום להורות על זיכוי. המערער טען כי קביעותיו של בית משפט קמא לפיהן המערער זייף את המסמכים נשוא כתב האישום, ועשה שימוש במסמכים המזויפים כדי להימנע מתשלום החוב, לא הוכחו על ידי המשיבה מעבר לספק סביר.

20. המערער טוען כי שגה בית משפט קמא כאשר הסיק מחוות דעתה של מומחית מז"פ ומעדותה כי **הוספו רק ספרות לסכומים הרשומים במסמכים, במועד מאוחר יותר לדין הכדורי**. לטענת המערער הנסיבות מביאות למסקנה כי **מי שערך את השינויים במסמכים היה הגובה ולא המערער**. עוד טען המערער, כי בשל **מחדלי חקירה-הימנעות מומחית מז"פ לערוך השוואה בין כתב ידו של המערער לכתב ידו של הגובה**, יכולתו של המערער להוכיח כי הגובה היה זה שערך את השינויים במסמכים- נפגעה. ולכן שגה בית משפט קמא כאשר לא קבע כי הימנעותה של המומחית לעשות כן מהווה מחדל חקירה.

21. המערער טוען כי **הקבלות** שביקשה המאשימה להגיש על תשלומים ששילם המערער לעירייה ת/15, כחיזוק לטענה שהסכומים שהתקבלו בפועל אצל הגובה היו שונים מאלה הרשומים במסמכים, **אינן "רשומה מוסדית"** ועל כן לא ניתן לקבלן כראייה במשפט נוכח התנגדות המערער. המערער טוען כי הקבלות אינן עומדות בתנאי ס' 36 לפקודת הראיות ועל בית משפט קמא היה לדחות הבקשה לקבלן כראיה ולכן אף לא ניתן לראות בהן חיזוק לטענות הגובה שלא קיבל לידיו את הסכומים שהמערער טען שהעביר אליו.

22. המערער טען כי גרסתו כפי שבאה לידי ביטוי בעדותו, קרי שהגובה הוא זה שכתב את המסמכים והם נמסרו למערער פעמיים, פעם אחת באופן מרושל ופעם לאחר בקשתו של המערער שיתקן אותם, **אינה "עדות כבושה"**. גרסתו הובאה בפני בית המשפט האזרחי בתביעה שהגישה נגדו העירייה, וכן

במהלך העימות שנערך בינו לבין הגובה.

23. המערער טוען כי שגה בית המשפט כאשר דחה את עדותו של **העד מר מינאי** ומצא אותה בלתי אמינה. "אי ההתאמות" בין עדותו לתצהירו לא נוגעות לליבת המחלוקת ואין פלא שהיו כאלה נוכח חלוף הזמן. המערער טוען כי יש בעדותו כדי לחזק את טענת המערער כי שילם לגובה סכום של 50,000 ₪ במזומן.

24. המערער טוען כי הראיות שהביאה המשיבה הן ראיות נסיבתיות ובית משפט קמא שגה כאשר לא בחן בנסיבות אלה תרחישים אחרים אפשריים מזכים, גם אם לא נטענו על ידי ההגנה או אינם מתיישבים עם טענות ההגנה, כמו שגם אם היה זה המערער ששינה את המסמכים, הוא עשה כן על מנת לרשום באופן אוטנטי את הסכומים שנתן לגובה למרות שהגובה לא רשם אותם כדבעי.

25. המערער טוען כי שגה בית המשפט כשקבע, כי המערער היה היחיד שהיה לו אינטרס לזייף את המסמכים ולטעון ששילם את החוב. **לגובה היה אינטרס שווה לטעון כי לא קיבל מעולם את הסכומים שהעירייה טוענת שלא קיבלה.** על הגובה היה להסביר מדוע קיים פער בין מסמכים וקבלות שהוצגו לו והוא היה צריך להתגונן בפני הטענה שלא העביר את מלוא הסכומים שקיבל לעירייה, אפילו בשגגה. כל טענה אחרת של הגובה הייתה פוגעת אנושות בפרנסתו ומובילה להליכים משפטיים נגדו.

26. המערער טוען כי **לא הוכח כי ניסה לקבל דבר במרמה** שכן לא הוכח שלא שילם את סכומי הכסף שטען ששילם לעירייה, וכי גם בהנחה שאכן שינה את המסמכים - נדרש להוכיח ברמה הנדרשת בפלילים מהו ה- "דבר" אותו ביקש להשיג, דבר שלא הוכח.

27. **כנגד חומרת גזר הדין -** לטענת המערער, שגה בית משפט קמא עת גזר עליו עונש "קשה וחורג מהנדרש". עוד נטען כי שגה בית משפט קמא בקביעת מתחמי הענישה אשר אינם עולים בקנה אחד עם הפסיקה הנוהגת, בשים לב לכך כי המערער הורשע במעשה אחד של זיוף וניסיון קבלת דבר במרמה, ושני מעשים של שימוש במסמך מזויף שבוצעו על סמך אותו זיוף. כן טען המערער כי בית משפט קמא, לא נתן משקל ראוי לנסיבותיו האישיות של המערער, לרבות, העובדה כי המערער הינו איש מבוגר אשר את רוב חייו הבוגרים הקדיש למדינת ישראל בשירות צבאי חשאי ובשירות כוחות הביטחון. מנגד שקל את העובדה שהמערער לא לקח אחריות על מעשיו ולא הביע חרטה, בנגוד לסעיף 40(יא) לחוק העונשין.

28. **המשיבה** ביקשה לדחות את הערעור על כל חלקיו. לטענתה, אין מקום להתערב בממצאי הכרעת הדין המנומקת והמפורטת ומתייחסת לכל טענות המערער. הכרעת הדין קובעת כי מדובר בתיק של ראיות נסיבתיות ולכן חיזוקים, אך גם מבוססת על ממצאי מהימנות. עוד נטען כי אמנם המערער לא אישר בשום שלב כי הוא זייף את המסמכים או כי הוא ידע שהוא עושה שימוש במסמכים מזויפים, ואולם, העדויות שהובאו, העדפת עדותו של הגובה על פני עדותו של המערער ע"י בית המשפט, ובפרט חוות

דעתה ועדותה של המומחית הגב' גאולית ענבי באשר לתוספות שנערכו במסמכים המזויפים, תומכים במסקנה אליה הגיע בית משפט קמא לפיה המערער זייף את המסמכים ועשה שימוש במסמכים המזויפים. בנוסף, תמכה המשיבה במסקנה אליה הגיע בית משפט קמא לפיה המערער הוא זה שזייף את המסמכים, זאת לאור העובדה כי המסמכים המזויפים היו מעת מסירתם למערער בשליטתו הבלעדית, כי שיטת הזיוף היתה באופן שעל כל מה שכתב הגובה בעט כדורי התבצע רישום בעט דיו, וכי הספרות שהוספו/שנו (כדי להגדיל את הסכום ששולם), נרשמו בעט דיו בלבד, וכי המערער היה זה שהרוויח מהשינוי שנעשה במסמכים. כמו כן טענת המערער כי הגובה הוא זייף את המסמכים עלתה רק בשלב חקירתו הראשית של המערער ביום 3.3.20, ומדובר בטענה כבושה.

29. אשר לגזר הדין - סבורה המשיבה כי אין מקום להתערב בו. לעמדתה, בית משפט קמא נתן משקל לנסיבותיו האישיות של המערער, וגזר את עונשו של המערער באופן ראוי ומאוזן ובאמצע מתחם הענישה שקבע, הגם שהמערער לא נטל אחריות על מעשיו ולחובתו הרשעה קודמת בעבירה דומה.

דין והכרעה

הערעור על הכרעת הדין

30. כאמור בית משפט קמא הרשיע את המערער בזיוף המסמכים על יסוד ראיות נסיבתיות. חסרון של ראיות נסיבתיות הוא שאין הן מעידות באופן ישיר על המסקנה העובדתית הנטענת על ידי התביעה וכדי להגיע לתוצאה מרשיעה נדרש הליך של הסקת מסקנות מן הראיות שהוצגו.

31. כלל הוא כי לשם ביסוס הרשעה על ראיות נסיבתיות בלבד, על התביעה להוכיח כי המסקנה הסבירה וההגיונית היחידה שאליה מובילות הראיות הנסיבתיות היא כי המערער הוא שזייף את המסמכים. מציאת תרחיש מזכה, שמתיישב אף הוא באופן סביר והגיוני עם הראיות שהוכחו, מחייבת את זיכויו של הנאשם (ראו למשל ע"פ 2884/12 **חביבה נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו]). דרישה זו נגזרת מהכלל הגדול הקבוע בדיני העונשין לפיו "לא יישא אדם באחריות פלילית לעבירה אלא אם כן היא הוכחה מעבר לספק סביר" (סעיף 34כב'(א) לחוק העונשין).

32. ניתן להעריך מסכת של ראיות נסיבתיות ולקבוע מהי המסקנה העולה מהן באמצעות ניתוח בן שלושה שלבים, שבו יש תחילה לקבוע את מהימנות הראיות הנסיבתיות שעליהן מבקשים הצדדים להתבסס, ולאחר מכן לבחון האם די במכלול הראיות שהוצגו כדי לבסס את הפללת הנאשם, ולבסוף לבחון האם עמד הנאשם במעין "נטל טקטי" המוטל עליו, להציע הסבר מזכה סביר המתיישב עם מכלול הראיות. **כך פעל בית משפט קמא.** (ראו: ע"פ 6392/13 **מדינת ישראל נ' קריאף** [פורסם בנבו]).

33. על יסוד מושכלות יסוד אלה יש לבחון את טענות המערער. יאמר כבר עתה, כי לאחר שעיינו בתיק בית משפט קמא, בפרוטוקול העדויות שנשמעו בפניו, ובמסמכים שהוגשו לבית משפט, סבורים אנו בניגוד לעמדת המערער כי לא נפל פגם בהחלטת בית משפט קמא להרשיע את המערער בעבירות שיוחסו לו בכתב האישום.

34. במקרה שלפנינו יש לשאול האם המסקנה הסבירה וההגיונית היחידה שאליה מובילות הראיות הנסיבתיות היא כי המערער הוא שזייף את המסמכים. טענות המערער עוסקות במסקנה העולה מן התמונה הראייתית. להלן יוצגו הראיות הנסיבתיות שלהן נתן בית משפט קמא משקל במסגרת הכרעת הדין.

גרסאות המערער באשר לתשלום החוב

35. כאמור בחודש נובמבר 2015 הגישה העירייה כנגד המערער תביעה אזרחית בגין חוב ארנונה בקשר לנכס שבבעלותו ושימש את עסקו.

36. בבקשת רשות להתגונן שהגיש המערער לתביעת העירייה, טען המערער כי שילם לגובה את החוב כדלקמן: בחודש אפריל 2013 או בסמוך לכך 27,492 ₪ בשיקים מעותדים, שבגינם לא קיבל כל קבלה, וכן שילם במזומן לגובה בחודש אפריל 2014 סך נוסף של 52,000 ₪ במזומן, שגם בגינם לא קיבל קבלה. המערער טען נגד הגובה, כי כשהגיע אליו באפריל 2014, נהג באלומות בבריונות ובצורה מחפירה, וכי בלית ברירה שילם לו את הסכום האמור במזומן. **המערער לא צירף לבקשת הרשות להגן כל אסמכתא בדבר התשלום הנטען.** המערער טען כי באותו מעמד נכח העד מר מינאי, שגם ראה כי המערער מוסר לגובה את הסכום של 52,000 ₪ במזומן.

37. לאחר דיון ראשון בתביעה, התקיימה ביום 9.8.16 פגישה עם מר חנגל בעירייה. בפגישה זו שב וטען המערער כי שילם את החוב לגובה אולם **לא הביא עמו אסמכתאות בדבר התשלום למעט מסמך אחד** שהציג למר חנגל, לפיו שילם לגובה 15,000 ₪. (מסמך שסומן בבית משפט קמא ת/9א). סכום זה ו/או מסמך זה אינם נזכרים בבקשת הרשות להגן שהגיש המערער.

לאחר הפגישה שונתה גרסת המערער. כשבוע לאחר הישיבה המציא ב"כ המערער, למר חנגל ארבעה מסמכים- כתבי הרשאה ותעודות לתפיסת מטלטלין, שסומנו על ידי בית משפט קמא ת/9א'- ת/9ד'. המערער טען כפי שאף טען מאוחר יותר, בתצהיר עדות ראשית שהגיש לתיק התביעה ביום 6.5.18, כי המסמכים ת/9א'-ת/9ד', מעידים על כך כי שילם לגובה את החוב, כאשר ת/9ג' מיום 2.4.14, הוא למעשה האישור על תשלום של 52,000 ₪ אשר נמסרו לגובה במזומן כאמור.

מאוחר יותר, בעת שנחקר בבית משפט קמא, טען המערער לראשונה כי הגובה היה זה שביצע את השינויים במסמכים המזויפים. גרסה זו תידון בהמשך.

המסמכים מזויפים

חוות דעת רפ"ק גאולית ענבי, מומחית מז"פ לבדיקת מסמכים והשוואת כתב יד

38. בפנקסי העירייה לא נמצא אישור לתשלום הסכומים הנקובים במסמכים ת/9א-9/ד'. המסמכים ת/9א-9/ד', הועברו על ידי היחידה לחקירות הונאה מרכז, לרפ"ק גאולית ענבי מומחית מז"פ לבדיקת מסמכים והשוואת כתב יד, לבדיקה (להלן: "המומחית"). ביום 13.12.17 הוגשה חוות דעתה של המומחית-ת/18. להלן תוצאות הבדיקה:

במסמך ת/9א-9 בו מופיע הסכום 15000 ₪ יש רישומים בשני דיואות זה על גבי זה, הראשון בדיו כדורי והשני בדיו נוזלי שהוספה מאוחר יותר. בספרה 1 ברישום הסכום 15000 ש"ח ובשני הקווים האופקיים שמצדיו מופיע דיו נוזלי בלבד. ממצאים דומים נמצאו במסמך ת/9ב בו מופיע הסכום 16600 ₪ כאשר בקו האנכי של הספרה אחת ובשני הקווים שמתחתיו מופע דיו נוזלי בלבד. כך גם במסמך ת/9ד, בו מופיע הסכום 12500 נמצא כי בספרה 1 ובשני הקווים שמתחתיו וכן ברישום התאריך בתחתית המסמך, מופיע דיו נוזלי בלבד. המומחית סברה כי הרישום בדיו הנוזלי הוספו בשלב מאוחר יותר. במסמך ת/9ג נמצאו סימני מחיקה באזור רישום התאריך-12/4/14 בחלקו העליון של המסמך וכי הרישום המקורי היה 17/5/12 בדיו אדומה. כן נמצאו סימני מחיקה באזור רישום הסכום 52,000. המומחית מצאה כי הרישום המקורי בסעיף זה היה 22,500 בדיו אדומה. לגבי יתר הרישומים במסמך זה נמצא, כי הרישומים היו בשני דיואות זה על גבי זה בדיו נוזלי אדום ובדיו נוזלי כחול. כאשר הרישומים בדיו הנוזלי הכחול הוספו בשלב מאוחר יותר. כמו כן נמצא כי על גבי התאריך המודפס 16/5/2012 נעשו העברות קוויות והוא שונה בכתב יד ל- 16/3/2014.

39. המומחית הסבירה במהלך עדותה את ממצאיה וחזרה על חוות דעתה. המומחית אף הסבירה כי לא ביצעה השוואה בין כתבי היד מאחר ולא היה בסיס מספיק להשוואה.

40. מטעם המערער לא הוגשה חוות דעת נגדית, חוות דעתה של המומחית לא נסתרה. לפיכך מסקנתו של בית משפט קמא, כי המסמכים ת/9א-9/ד' זויפו- קרי, נעשה בהם שינוי מאוחר למועד כתיבתם המקורי וכי השינויים מעלים את הסכומים המקוריים שנרשמו בהם היא מסקנה ברורה העולה באופן מפורש מחוות דעת המומחית, ולא מצאנו להתערב בה.

ת/9א-9/ד' היו בחזקתו הבלעדית של המערער

41. כאמור בהתאם לחוות דעתה של המומחית, השינויים במסמכים המזויפים הוספו בעט נוזלי כחול בשלב מאוחר יותר. המערער אישר הן בחקירתו במשטרה והן בעדותו בבית משפט קמא, כי המסמכים ת/9א-9/ד' היו ברשותו ובשליטתו הבלעדית מרגע שנמסרו לו על ידי הגובה ועד שהעביר אותם לבא כוחו, וכי לאף אחד לא היתה גישה אליהם (חקירת הנאשם מיום מ' 19.12.17 שעה 09:35 ש' 31-34, ו-ש' 38, ועדות המערער בבית משפט קמא, פרוט' עמ' 58 שורות 25-28).

השינויים שנערכו במסמכים פועלים לטובתו של המערער.

42. גם מסקנת בית משפט קמא כי השינויים שנערכו בסכומים הנקובים במסמכים פועלים לטובתו של המערער, ומועילים למערער בלבד, הינה מסקנה מתבקשת, ונבהיר. המערער טען וביקש להוכיח באמצעות המסמכים המזויפים, כי שילם לעירייה סכומים גבוהים יותר מאלה הרשומים בעירייה וכי אין לו חוב לעירייה בנגוד לנטען על ידה. בהתאם למסמכים שהיו מצויים בידי העירייה ללא השינויים, נותר למערער חוב לעירייה שבגינו הוגשה התביעה האזרחית נגדו. רק אם הסכומים הנקובים במסמכים המזויפים שולמו על ידי המערער, אזי שולם חובו לעירייה.

43. החוב הרשום בפנקסי העירייה- מבוסס על העתקים, הקיימים בתיק העירייה, של המסמכים המזויפים לפני שנערך בהם השינוי- ת/11- ת/14, וקבלות שהופקו ממערכת המחשוב בעירייה-ת/15, המעידות על התשלום שהתקבל בפועל בעירייה מהמערער. הקבלות תואמות את הכתוב ב- ת/11- ת/14.

44. בית משפט קבע כי ת/11-ת/14 יכולים להוות חיזוק לטענה כי המסמכים זויפו אך גם מבלי לקבלם יש די בראיות התביעה על מנת להוכיח את הזיוף. אשר לקבלות קבע בבית משפט קמא כי מדובר ברשומה מוסדית. קביעתו של בית משפט קמא מבוססת הן על עדותו של מר חנגל אשר מתוקף תפקידו מנהל את מערכת התשלומים העירונית והן לאור העובדה כי מצוין על הקבלות, נאמן למקור. יתרה מכן המערער עצמו צירף לתצהיר עדות ראשית שהגיש בתיק התביעה, טבלת אקסל שקיבל בא כוחו ממר חנגל, מיד לאחר הפגישה איתו, בדבר התשלומים שהתקבלו מאת המערער בעירייה (נספח 10 לתצהיר), מסמך זה גם הוא באופן מלא לקבלות קרי מועדי התשלום והסכומים הרשומים בהן.

45. זאת ועוד, ממצאי המומחית ביחס לשינויים שנערכו במסמכים ת/9 א-ת/9ד', וקביעתה לגבי הרישומים המקורים, טרם בוצעו השינויים, תואמים בדיוק את הסכומים והמועדים הרשומים בפנקסי העירייה, בקבלות הקיימות במערכת התשלומים של העירייה-ת/15 ובנספח 10 לתצהירו של המערער. ובמילים אחרות, פנקסי העירייה והקבלות ת/15 מייצגים בדיוק את הסכומים שנרשמו במסמכים טרם זיופם ואת מועד תשלומם.

46. המערער לא סיפק הסבר מניח את הדעת או הסבר כלשהו, מדוע דווקא כל המסמכים שמצא, לאחר הגשת בקשת הרשות להגן, ולאחר הפגישה עם מר חנגל, היו מסמכים שנערכו בהם שינויים במועד מאוחר לכתיבתם, שינויים הפועלים כאמור לטובתו, במסמכים שהיו בשליטתו הבלעדית מרגע שנמסרו לו על ידי הגובה. זאת ועוד כשהתבקש המערער בחקירתו למסור למשטרה, לא את העתק צילומי של המסמכים המזויפים, אלא את המסמכים המקוריים, טען המערער שאינו יודע היכן הם, מאוחר יותר הסתבר שהוא מסר אותם לבא כוחו, ובבקשה להגשת תצהיר משלים בתביעה ת/6, טען כי באופן מקרי בעת שעבר דירה נפלה מעטפה מאחת המגירות בארון ונמצאו בה המסמכים הללו.

גרסה חדשה למערער-הגובה ערך את השינויים במסמכים .

47. במהלך חקירתו של המערער בבית משפט קמא טען המערער לראשונה כי הגובה הוא זה שערך את השינויים במסמכים המזויפים.

"ש. המומחית מז"פ קובעת שיש שני סוגי דיו על המסמך, דיו כדורי ונוזלי, הדיו הנוזלי בספרה אחד קובעת שיש רק דיו נוזלי, ואומר שהדיו הנוזלי הוסף כנראה מאוחר יותר, איך תסביר זאת אם המסמכים היו רק אצלך? ת. איזה שאלה מצחיקה, הרי את המסמכים אני קיבלתי מאיב, הוא עשה את השינוי, מה שהוא עשה ככה אני הבאתי להם. ש. מתי הוא שינה? ת. אצלי במשרד, הוא נכנס אלי ואמר לי את הסכום 15,000 או 16,000 ₪, אמרתי לו אני נותן לך 10,000 ₪ במזומן ו-5,000 בשיקים, אמר לי בסדר וכתב שאני נתתי לו רק 5,000 ₪ אמרתי לו סליחה למה רק 5,000 ₪ אני נתתי לך גם 10,000 ₪ מזומן אז הוא אמר תן לי רגע אני אצא ואסדר את זה, ואז אמר שהוא יבוא אלי מחר וייתן לי טופס על 10,000 ₪ אז אמרתי אין בעיה תשאיר פה את הכסף ואז תבוא עם הטופס. הוא יצא החוצה היה שם עוד שולחן שינה, אני לא ראיתי שהוא שינה כי יש קיר. ש. ראית אם הוא החליף עט? ת. לא ראיתי." (פרו' עמ' 59 שורות 13-26).

48. המערער לא טען עובר לעדותו בבית משפט קמא (הגם שהיו לו לא מעט הזדמנויות לעשות כן), כי השינויים במסמכים נערכו על ידי הגובה. המערער לא סיפק הסבר המניח את הדעת מדוע במשך שנים נצר גרסה זו שיש בה על מנת לנקותו מחשד וטען בעלמא כי משלא נשאל על כך לא מצא לנכון למסור מי זייף את המסמכים. בנסיבות המפורטות לעיל, בית משפט קמא לא קיבל את טענתו של המערער כי היה זה הגובה שעשה את השינויים במסמך, וקבע בצדק כי מדובר בעדות כבושה, אשר נכבשה על ידי המערער במשך כשלוש שנים ולכן לא ניתן לתת בה אמון.

49. מעבר לנדרש, גרסתו החדשה של המערער, כי הגובה הוא זה ששינה את המסמכים היא גרסה תמוהה ובלתי מתקבלת על הדעת בלשון המעטה.

במשפט האזרחי העיד המערער "כל המסמכים שיש איב כהן רשם בכתב מרושל ואמרתי לו לכתוב את זה כמו שצריך" - נ/3. גרסתו של המערער אינה עולה בקנה אחד עם העובדה כי המסמכים נמסרו למערער על ידי הגובה בארבעה מועדים שונים. זאת ועוד, בהתאם לחוות דעת המומחית, השינויים במסמכים הוספו בעט נוזלי כחול בשלב מאוחר למועד כתיבתם המקורי, בעוד שהמערער מאשר כאמור, כי המסמכים היו בכל העת ברשותו ובשליטתו בלבד.

זאת ועוד, המערער הוא זה שטען, כי ת/9 ג' מהווה אסמכתא לכך כי ביום 2.4.2014 היה אצלו הגובה כמפורט לעיל, ובמועד זה מסר לגובה 52,500 ₪ במזומן שזכרם לא בא בפנקסי העירייה. מאידך מצאה המומחית כאמור כי התאריך בחלקו העליון של המסמך שונה והתאריך ברישום המקורי היה 17/5/12 בדיו אדומה, ולא 12/4/14, וכי הסכום המקורי שנרשם במסמך היה 22,500 ₪ בדיו אדומה. מי ישנה אפוא את התאריך ב- ת/9 ג' וכך גם את הסכום הנקוב בו על מנת שיהיה תואם לגרסתו של המערער כי מסר לגובה באפריל 2014, סך של 52,000 ₪ במזומן. בעניין זה, באופן לא מפתיע, בנספח 10 לתצהיר המערער- המייצג את התשלומים שהתקבלו מהמערער בגין ארנונה ונרשמו בפנקסי העירייה, עודכן, בדיוק, כפי שהיה רשום במסמך ת/9 ג' לפני שזויף, כי ביום 20/5/12 שילם המערער לעירייה, 22,500 ₪ בתשעה שיקים על סך 2,500 ₪ כל אחד, שמועד פירעונם מיום 14/7/12 - 4/3/13. גם הקבלה ת/15 מיום 20/5/12 שהוצאה למערער, מייצגת בדיוק את סכום

התשלום מועד התשלום ואופן התשלום.

50. המערער טוען כי בית משפט קמא שגה כאשר לא קבע כל ממצא מהימנות של הגובה. גם טענה זו דינה להידחות, בית משפט קמא לא חסך ביקורת מהתנהלותו של הגובה וקבע שגביית החוב נעשתה בנגוד לנהלים תוך רישום כוזב בדבר נוכחותו של עד נוסף לגבייה. יחד עם זאת קבע בית המשפט כי השאלה העומדת לבחינה היא זיופם של המסמכים כאשר אין מחלוקת שהגובה הוא שערך אותם מלכתחילה, אולם נעשה בהם שינוי מאוחר יותר. מיהותו של מזייף המסמכים היא השאלה היחידה הטעונה בחינה ומענה.

העד מר מוטי מינאי

51. המערער טען כאמור כי בעת מסירת הסך של 50,000 ₪ לגובה במזומן היה נוכח מר מינאי. שיכול לחזק את גרסת המערער בעניין זה. למקרא הכתוב בתצהירו של מר מינאי ת/7, אשר הוגש לתיק התביעה, דומה היה כי אכן עד זה היה נוכח בעת האירוע ויהיה בו כדי לסייע בבירור העובדות. לא כך התברר, מעדותו של מר מינאי הסתבר בניגוד לכתוב כי כלל לא היה בחדר בעת שהגיע הגובה. הוא לא ידע מי זה בחדר כשנכנס אליו, לא ידע במה מדובר, ואף לא ראה את הגובה. זהותו ותפקידו של האדם שהיה בחדר עם המערער נמסרה לו בדיעבד על ידי המערער, בעוד שבתצהיר כתב מר מינאי כי בעת שהיה אצל המערער הגיע אדם אשר הציג עצמו כגובה של העירייה ואמר למערער שהוא חייב ארנונה לעירייה ונדרש להעביר כסף. כאמור בחקירת העד התברר כי הוא נכנס לחדר לאחר שהגובה כבר היה בו, ולא ראה את פניו של הגובה, שכן האחרון עמד עם הגב אליו. העד רשם בתצהירו כי ראה שהמערער הוציא מתיקו כסף מזומן, ספר את הכסף שהיה כ- 50,000 ₪ ומסר לגובה. בעדותו אמר כאמור כי הגובה היה עם הגב אליו לכן עולה שלא יכול היה לראות את המערער מוסר לגובה כסף. עוד אישר מר מינאי כי אינו יודע מהיכן הוציא המערער את הכסף וגם אינו יודע באיזה סכום מדובר בניגוד לכתוב בתצהירו. יתרה מכן מר מינאי העיד וכך גם נרשם במזכר ת/8 שאינו יכול להצביע במדויק על הסיטואציה בה נכח ולכן לא היה מוכן לערוך עימות עם הגובה. בנסיבות אלה קבע בית משפט קמא, כי לא ניתן ליתן אמון בעדותו של מר מינאי. לאור המפורט, לא מצאנו להתערב בקביעתו זו של בית משפט קמא.

52. לסיכום פרק זה יאמר, השאלה אשר עמדה למבחן הינה האם המערער זייף את המסמכים וניסה לקבל באמצעותם דבר במרמה. העירייה הגישה תביעה נגד המערער בגין חוב ארנונה תביעה שהתבססה הרשום בפנקסי העירייה. המערער, באמצעות המסמכים המזויפים ביקש להוכיח כי אינו חב לעירייה סכומי כסף בגין ארנונה. שינוי המסמכים הוכח מתוך המסמכים עצמם בעזרת חוות דעת המומחית שלא נסתרה, בית משפט קמא קבע כי המערער הוא זה שזייף את המסמכים, קביעתו נעשתה על פי חוות דעת המומחית, העדויות והמסמכים שהוצגו בפניו, על פי הגיונם של הדברים ולאחר שדחה את גרסת המערער ובצדק קבע כי מדובר בעדות כבושה, לא מצאנו כאמור כי נפל פגם במסקנתו של בית משפט קמא.

53. בנוסף, סבורים אנו כי צדק בית משפט קמא בקביעתו כי מעשיו של המערער נעשו במטרה לקבל דבר במרמה כמשמעות המונח בסעיף 415 לחוק העונשין. יסודות עבירת המרמה מוגדרים בסעיף 414 לחוק העונשין, כדלקמן:

"דבר - מקרקעין, מיטלטלין, זכות וטובת הנאה;

"מרמה" - טענת עובדה בעניין שבעבר, בהווה או בעתיד, הנטענת בכתב, בעל פה או בהתנהגות, ואשר הטוען אותה יודע שאינה אמת או שהוא אינו מאמין שהיא אמת; ו"לרמות" - להביא אדם במרמה לידי מעשה או מחדל".

54. העבירה של קבלת דבר במרמה הינה "עבירת תוצאה", הדורשת כי בעקבות המרמה יתקבל הדבר. ראה: ע"פ 725/90 **ברזל נ' מדינת ישראל**, פ"ד מו(2) 539. נדרש כי יוכח קיומו של "קשר סיבתי" בין המרמה לקבלת הדבר - שהוא התוצאה. את הקשר הסיבתי ניתן להסיק מעובדות מוכחות, אך יש מצבים בהם הוא עולה מנסיבות העניין והתנהגות הצדדים. ראה: ע"פ 2796/03 **ביבס נ' מדינת ישראל** (05/07/04). במקרה הנדון, עולה, כי התנהגותו של המערער היוותה "מרמה", כמשמעות המונח בחוק העונשין, וכי המערער ביקש לקבל לידיו "דבר", אי תשלום החוב לעירייה. קביעות בית משפט קמא בעניין זה מקובלות עלינו, ואף אנו סבורים כי מתקיים הקשר הסיבתי בן מעשה המרמה לניסיון לחמוק מתשלום הכספים שחב המערער לעירייה.

55. בחינת טענותיו של המערער לגופן, מעלה כי מסקנתו של בית משפט קמא ביחס להרשעתו של המערער מבוססת ומעוגנת היטב בחומר הראיות שהונח בפניו, ובהתאם מקובלת עלינו המסקנה החד משמעית אליה הגיע בית משפט קמא לפיה המערער זייף את ת/א-9/ת-9' מתוך מזימה להונות, להולך שולל את העירייה כי שילם לה את חובו בגין ארנונה.

56. על אף שאין ראיה ישירה המצביעה על כך שהמערער זייף את המסמכים, מכלול הראיות שנשמעו בפני בית משפט קמא, תצריף הראיות הנסיבתיות שהוכחו, מוביל למסקנה הגיונית אחת, לתוצאה סבירה אחת ויחידה לפיה המערער הוא שזייף את ת/א-9/ת-9', וכי אין בנמצא כל הסבר אחר שעשוי להסביר את מכלול הממצאים בדרך סבירה. "הדגש הוא על התמונה השלמה המצטיירת, על צבעיה, וגווניה מזוויות שונות: זו מובילה כפי שצוין לעיל, למסקנה הגיונית אחת ויחידה, ולפיה המנוח נדקר בידי המערער בדירתו" (ע"פ 9232/18 **גיאורגי טוטוקוד נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו 5.11.20, פס' 5).

אשמתו של המערער בעבירות המיוחסות לו הוכחה מעבר לספק סביר, ובמסקנה זו לא מצאנו להתערב.

הערער על גזר הדין

57. ככלל, ערכאת הערעור לא תתערב בנקל בעונש שנגזר על ידי הערכאה הדיונית. התערבות בגזר הדין מצומצמת לנסיבות בהן הערכאה הדיונית נכשלה בטעות או שהעונש שנגזר על ידה חורג במידה קיצונית מן העונשים המוטלים, בדרך כלל, בנסיבות דומות. בענייננו, טוען המערער מספר טענות כנגד חומרת גזר הדין המצדיקות לעמדתו הקלה בעונשו.

58. לא מצאנו להתערב בקביעת מתחם הענישה עצמו ובעונש שנגזר בגדרי המתחם. גבולות המתחם נקבעו על ידי בית משפט קמא בהתחשב במדיניות הענישה, הפסיקה, והערכים החברתיים שנפגעו כתוצאה ממעשי העבירות שביצע המערער, ערכים אשר נועדו להגן על הקניין הציבורי ועל מערכת גביית המיסים. כאשר, פגיעה במערכת זו הינה לא רק בקופה הציבורית, אלא באה על חשבון אזרחים שומרי חוק אשר משלמים את מסיהם כנדרש. ערכים חברתיים, במדיניות הענישה המקובלת בעבירות מן הסוג הנדון, ובנסיבות ביצוע העבירות. יתר על כן, לא מצאתי כי בית משפט קמא גזר על המערער עונש חמור ביחס למתחם הענישה שנקבע וביחס לחומרת העבירות בהן הורשע. כתב האישום מתאר עבירות, במסגרתן ניסה המערער לחמוק מתשלום מיסים עירוניים, תוך שהוא מזייף מסמכים רשמיים של העירייה או מי מטעמה, ועושה שימוש באותם מסמכים במרמה כאסמכתא לתשלומים שטען שביצע. העונש שנגזר על המערער משקף את חומרת העבירות שביצע על רקע מכלול הנתונים, לרבות עברו, ניהול הליך ההוכחות, ונסיבותיו של המערער הובאו בחשבון על ידי בית משפט קמא בעת גזירת עונשו של המערער.

59. סיכומו של דבר -הערעור על הכרעת הדין וכן הערעור על גזר הדין נדחה.

ניתן היום, ט' אב תשפ"א, 18 יולי 2021, במעמד ב"כ הצדדים והמערער.

יעל טויסטר ישראלי, שופטת

שמואל בורנשטיין, שופט

אברהם טל, שופט עמית